

Т ОЛЬКІ авірунуцца на-
лад, можна сабе ўзвеш-
ці, якую ты прайшоў вя-
лікую дарогу. Добрая грады-
ца складалася ў нашай краіне:
у дні вялікіх святаў, на
паўных гістарычных рубяжках
паздоўжы вынікі таго, што на-
мі зроблена. Але мы азіраемся
не для таго каб захапалася
тым, што зроблі, каб склаўшы
рукі, прылечы адначывае ў
лагоднай засені сваіх поспехаў.
Мы азіраемся для таго, каб вы-
вучаць, аналізаваць, рабіць поў-
ныя вывады і набіраць разгон
для яшчэ больш шпарнай хадзі
у будучыню.

Год 1961! Кастрычнік! Яны
ўзводзілі ў які, як найярчэй-
шыя даты, як ру-
беж, з якога мы
выразна ўгледзе-
лі далейшыя ка-
муністычны буд-
дучыні. Ленін-
ская партыя на
сваім вековым
намір'е азірае
на пачаткі шляху да
рогі, па якіх
наш народ ўзвешана пойдзе і
ўжо ідзе да самага светлага, са-
мага шчаслівага грамадства.

Праграма, зацверджаная на
з'ездзе, акрыліс кожнага савецка-
га чалавека, яна за кароткі
час завадала думкамі і сэрца-
мі мільёнаў бо ў ёй запісана
тое, за што змагаўся вялікі
Ленін у глухую пару самаўста-
ства, за што ў дні Кастрычніка
людзі ішлі на барыкады, за што
ўладны становішчы Савецкай
ўлады яны зносілі голы і хо-
лад. Сёння мы, прышоўшы да
вялікага рубяжа, з якога нам
выразна віды абсягі камуні-
стычнай аўды, не забываем і не
маем права забываць тых, хто
галодны і напуганых з він-
тоўкай у руках, з сякерай і
кельмай клалі падмуркі нашых
дзён. Многа энё і перажыў наш
народ, але ён ні перад якой на-
годай не ўпаў на калені, не схі-
ліў галавы. Ён ведаў: ленінская
партыя заўсёды ў авангардзе
жыцця, яе дзейнасць, яе клоп-
ат — гэта клопат пра свой на-
род, пра яго сучаснае і будучае.

Вось чаму народ ні на хвіліну
не адхінуўся ад сваёй роднай
партыі і нават у самыя цяжкія
часны гісторыі. Вось чаму са-
вецкія людзі, ахвяруючы са-
мымі жыццямі, заступілі грудзмі на-
рожна доты ў час Айчынай
вайны, перамагалі там, дзе, зда-
валася, немагчыма перамагчы.
XXII з'езд нашай роднай партыі
стаў тым рубяжом, на
якім кожны з нас, азіраючыся
на прайдзенае і спадзяваючы
ў думках будучыню, мае права
заявіць: так, нездарма змагаліся
нашы бацькі, нездарма ішлі мы
праз нягоды і пакуты.

Партыя сказала: цяперашняе
пакаленне савецкіх людзей будзе
жыць пры камунізме! З ду-
шуным трапілім кожны
з нас учытвацца і ўчытвацца ў

ПРАЛЕТАРЫ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ СЯЮЗА ПІСЬМЕННІКАў БССР.

№ 89 (1623)

Пятніца, 10 лістапада 1961 года

Цана 4 кап.

НА ПЕРАДЗЕ ў НАС — У СЕНАРОДНАЕ ШЧАСЦЕ

даклады Мікіты Сяргеевіча Хру-
шчоў, у палымных словы ка-
муністычнага маніфеста сучас-
насці. Гэта тая дакумента, якая
які не змеркне ў часам. На-
адварот, усё больш і глыбей бу-
дзе раскрывацца іх сэнс і зна-
чэнне, мы будзем чэрпаць з іх
творчае натхненне, будзем зья-
раць з імі свае думкі і імкненні.

Другая палова дваццатага
стагоддзя ідзе пад сцягамі ка-
мунізму, пад якімі згуртавалася
больш адной трэці чалавецтва.
Дзе падаўся тая пракоі, што
прадказвалі нам папобель? Ця-
пер ніхто не асмельвацца сцвяр-
дзіць, што камунізм гэта — уто-
пія. Увесь свет увачваўдзі пера-
наваў, што дарогі жыцця і
прагрэсу кіруюцца іменна ў на-
прамку камунізму, бо толькі ён,
які самы дасканалы, самы пра-
грэсіўны лад на зямлі, здольны
забеспячыць сапраўдную роў-
насць, сапраўднае братэрства
народаў, бо толькі ён здольны
акрыць поўны прастор для ча-
лавецкай творчасці.

Кожны год нашага жыцця —
гэта тая прыступка на шляху
нашага руху, ступіны на якую,
мы бліжэй падыходзім да запя-
ветнай мэты. Сорак чацвёрта
гадавіна Вялікага Кастрычніка,
якую толькі што адсвяткаваў
наш народ, а'явілася сапраўд-
най дэманстрацыяй нечуваных
поспехаў камуністычнага будаў-
ніцтва. Новая Праграма Камуні-
стычнай партыі, рашэнні з'езда
азарылі шляхі ў бліжнюю буду-
чыню камунізму. На лозунгах
і транспарантах дэманстрантаў
можна было прачытаць рапарты
вялікай перамогі камуністычнай
партыі. Сотні брыгад і цэхаў,
цэлыя прадпрыемствы сталі ка-
лектыўна камуністычнай пра-
цы. А заўтра іх будзе яшчэ
больш. Гэта значыць, што пра-

ца ў нашай краіне становіцца
першай патрэбай чалавека, што
яна пераходзіць у творчасць.
А такая праца не можа быць не
прадукцыйнай, не нахатняй.

Чытаючы і вывучаючы гіста-
рычныя дакументы, прынятыя
на XXII з'ездзе, асэнсваючы і
ўдзельваючыся ў кожнае слова,
у кожную лічбу, усведамляем
і значэнне сваёй ацільнай працы
на рысцы грамадства. Нам,
пільшчыкам і работнікам ма-
стацтва, трэба зрабіць велікі
много. Мы, як падручныя пар-
тыі, павінны памагчы ёй у да-
воді складанай і нялёгкай ра-
боты па камуністычнаму выхаван-
ню працоўных, бо выхаванне
новага чалавека — гэта найваж-
нейшае пытанне нашай будучыні.
Нядаўна, што яму так многа
аддадзена ўвагі ў Праграме
партыі і ў рашэннях XXII з'ез-
да.

З'езд у сваіх рашэннях запі-
саў: «Развіваць літаратуру і ма-
стацтва сацыялістычнага рэа-
лізму, узнікаць іх ідэіны і ма-
стацкі ўзровень, умацоўваць су-
вязь з практыкай камуністычна-
га будаўніцтва, з жыццём на-
рода». Партыя патрабуе ад нас,
работнікаў літаратуры і маста-
цтва, высокага майстэрства, глы-
бокага пранікнення ў жыццё,
кідна нас не толькі іці ў нагу
з жыццём, але і апыраджаць
сучаснасці не толькі такім, як ён
ёсць, але і такім, якім ён паві-
нен быць заўтра. Для гэтага не
абходна, каб вока мастака ма-
гло бачыць не адны тыя пра-
цэсы, што адбываюцца сёння, а
і тыя, што схаваны заслонай
часу. Поірк мастака павінен
быць вострым, дапытлівым,
предбачлівым. Партыя і народ
чакаюць ад нас кніг, поўных

праўды, шчырас-
ці, кніг, якіх б
клікалі наперад,
ўсялялі б веру
ў вялікую буду-
чыню нашага на-
рода, прапаганда-
валі б у глыбока
мастацкай форме
вялікія мэты і
задачы, пастаў-
леныя ленінскай партыяй. Мы
павінны заўважаць і паказваць
парасткі новых камуністычных
адносін у працы і ў быццё люд-
зей, узнёмліва іх на шчыт, вы-
хоўваць на лепшых узорах ча-
лавека новай камуністычнай ма-
раці.

Апалагеты капіталізму, яго
ілазлогі і барды цяпер не
асмеляюцца ўжо называць
нашы планы і прадвызначны
фантастычнымі. Яны падажа-
юцца з тым, што на працягу
дваццацігоддзя Савецкая краіна
выйшла на той узровень жыцця,
які прадугледжвае Праграма
партыі. Але ў той жа час яны
крычаць, што, маўляў, у Савец-
кім Саюзе будзе ўсё, апроч...
свабоды. Пра якую свабоду ка-
лоўца прыхвасці імперыялі-
зму? Вільда, пра свабоду экс-
плуатаваць другіх, вышчаць з
іх пот і кроў для таго, каб у
таўстасаму як трашчалі ад ка-
піталу сейчы ў банках. Так, та-
кой «свабоды» ў нас ніколі і
для каго не будзе. Свабода пры-
лізму, узнікаць іх ідэіны і ма-
стацкі ўзровень, умацоўваць су-
вязь з практыкай камуністычна-
га будаўніцтва, з жыццём на-
рода». Партыя патрабуе ад нас,
работнікаў літаратуры і маста-
цтва, высокага майстэрства, глы-
бокага пранікнення ў жыццё,
кідна нас не толькі іці ў нагу
з жыццём, але і апыраджаць
сучаснасці не толькі такім, як ён
ёсць, але і такім, якім ён паві-
нен быць заўтра. Для гэтага не
абходна, каб вока мастака ма-
гло бачыць не адны тыя пра-
цэсы, што адбываюцца сёння, а
і тыя, што схаваны заслонай
часу. Поірк мастака павінен
быць вострым, дапытлівым,
предбачлівым. Партыя і народ
чакаюць ад нас кніг, поўных

Партыя вызначыла вялікія
задачы на будаўніцтва камуні-
зму ў нашай краіне, заклікала
народ да рухаві працы, да
творчых здзяйсненняў. Ужо
сёння мы ўвачывдзі бачым, як
у нашым жыцці прабываюцца да
сонца нічым неадольныя параст-
кі камунізму, і мы, работнікі
літаратуры, як дабрыня садоў-
нікі, павінны вырошчваць гэтыя
парасткі, даглядаць іх. Народ
ад нас патрабуе новых і новых
творцаў пра нашага сучаснага,
пра таго чалавека, які сваімі
рукамі, сваім розумам пракла-
дае дарогі будучыні.

ПАД ВЯЛІКІМ СЦЯГАМ КАМУНІЗМА

Ад адной гадавіны Вялікага
Кастрычніка да другой — гэтым
адрэзкам часу людзі Краіны Савец-
кай вымяраюць свой пераможны
поступ на шляху да запяветнай
мэты. Сёння яны свят-
куюць сорак чацвёртую гадавіну
з найвялікшым уздымам усіх ду-
ховных сіл.

Красная плошча! Яна дарага
сэрцу кожнага. Тут быў Ільіч,
на гэтай плошчы гучалі яго палы-
мяныя прамовы, тут стаіць Маўза-
лей Уладзіміра Ільіча Леніна, па
запахават якога жыве наша краі-
на.

Яшчэ не рассяеўся на свято-
най плошчы дымок асенняй раі-
цы, а не гранічныя трыбуны ўжо
запоўнены. Тут — відныя партый-
ныя і дзяржаўныя дзеячы, работ-
нікі навуцы і культуры, рабочыя
і калгаснікі. Сорак іх — дэлегаты
XXII з'езда КПСС. Тут жа зару-
бежныя госці з многіх краін све-
ту. Прысутнічаюць члены дыпла-
матычнага корпусу, вышэйшы ка-
мандны склад Савецкай Арміі і
Ваенна-Марскога Флоту, ваенныя
аташ пасольстваў.

Прысутныя на Краснай плошчы
цэлаа вітаюць з'яўленне на цэн-
тральнай трыбуне Маўзалея тавя-
рышаў Л. І. Брэжнэва, Г. І. Воры-
нава, Ф. Р. Казлова, А. М. Косы-
гіна, О. В. Кузіна, А. І. Міка-
яна, Д. С. Палыяка, М. А. Сус-
лава, М. С. Хрушчоў, М. М.
Шэверніка, В. В. Грышчына, П. Н.
Дзёмінава, Л. Ф. Ільчына, Б. М.
Панамарова, А. М. Шапеніна.

На правым крыле Маўзалея —
выдатныя ваеннакааінікі, марш-
алы Савецкага Саюза і маршалы
родаў войск, адміралы і генералы.

Кураты Крамля б'юць дзесяці
разоў. З вярот Спасскай вежы ў
адкрытай сталёвай колеры машы-
не выязджае міністр абароны
СССР Маршал Савецкага Саюза
Р. Я. Малиноўскі. Перад Маўза-
леем яго сустракае на аўтамабілі
камандуючы парадом генерал ар-
міі Н. І. Крылоў і рапартуе аб го-
тунасці войск Маскоўскага гар-
нізона да парадку.

Рэпарт прыняў Маршал Савец-
кага Саюза Р. Я. Малиноўскі аб-
язджае войскаа тасці і вінуе іх
з 44-й гадавінай Вялікай Кастры-
чніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

Затым тав. Малиноўскі пады-
маецца на трыбуну Маўзалея і
гаворыць прамову.

Гучыць Дзяржаўны гімн Савец-
кага Саюза. Грымюць залпы арты-
лерыйскага салюта. Падаеца ка-
мяндла да пачатку ўрачыстага
маршу. Рушыла па плошчы рота
выхаванцаў Маскоўскай ваенна-
машынаа школы, якая адкрывае
парад.

З разгортнутымі сцягамі, выдат-
ным стрыманым крокам перад
трыбунай праходзяць слухачы і
выкладчыкі ваеннаа акадэміі.
Злучаюць бел-блэкныя ваенна-
марскі сцяг. Паліліся хвалюючыя
гукі «Варэга» Гэта набліжаюцца
курсанты Вышэйшага ваенна-мар-
скага акадэміі імя П. С. Нахі-
мава.

Гулам матораў і ляскатам гусе-
ні бронебронспарцёраў напуга-
юцца плошча. На маршы — бы-
вала, выпрабаваная ў гарачых
баях з намецка-фашысцкімі войс-
камі гвардыйскай Таманскай
мотастралкаваа дывізіі імя
М. І. Калініна.

... Чуваш нарастаючы гул.
Цяжкім гручочачым поступам,
абігнаючы з двух бакоў будынак
Гістарычнага музея, ўпаўзае на
плошчы магучыя браніраваныя
тэхніка — новыя танкі. Гэтыя
баявыя машыны, якія ўпершыню
ўдзельнічаюць на святочным па-
радзе, не ведаюць перашкод ні
на сушы, ні на вадзе.

На плошчы — авеяная славай
савецкаа артылерыя. Замыкаюць
калоны звышмагучныя гарматы
вельізарнага калібру. Яны здольны
адамаваць любыя абарончыя
збудаванні ворага і забеспячаць
беспераходны рух пяхоты і тан-
каў.

Што ж прыцягнула цяпер та-
кую пільную увагу трыбуну? Які
від войск паявіўся на Краснай
плошчы? Гэта ракетныя войскі,
якія складаюць самую ўнушаль-
ную сілу Савецкай Арміі.

ПАРАД І ДЭМАНАСТРАЦЫЯ ПРАЦОЎНЫХ У МАСКВЕ НА КРАСНАЙ ПЛОШЧЫ.

Праходзяць рэактыўныя сістэ-
мы, зманіраваныя на самаход-
ных аўтамабільных устаноўках.
Яны незвычайна магучыя разбу-
раальныя сілы сваіх залпаў і вы-
сокай дакладнасцю стральбы.

І, нарэшце, ракетныя войскі
стратэгічнага прызначэння!
Гэты новы від узброеных сіл
нашай краіны служыць яшчэ ад-
ным красамоўным сведчаннем
бурымага развіцця навуцы і тэхнікі
нашай сацыялістычнай дзяржавы.

Парад закончыў. Прадэманст-
равана магучасць вельізарнай
уражальнай сілы. Савецкая Ар-
мія і Ваенна-Марскі Флот наады-
на ахоўваюць нахатнюю працу
вельікага Савецкага народа, зол-
таа камунізму, істотнага ба-
рацьбіта за мір ва ўсім свеце.

Пачынаецца дэманстрацыя
прадстаўнікоў працоўных Маск-
вы.

Кумачоныя спалкі ў праездзе
Гістарычнага музея, і мора ўсеа-
роднай урачыстасці вельіна раз-
лілася па Краснай плошчы. Напе-
радзе галаўной калоні — палотні-
шчы з партрэтамі Маркса, Эн-
гельса, Леніна, чый геній дапа-
мог знайсці і выверчыць наш шлях
ў светлае заўтра. Трохі вол-
даць на машынах плывуць вельі-
зарныя лічбы «XXII». Гэта сімвал
партыйнага з'езда, які азрае
сваім святлом цяперашняе свята
Кастрычніка. З краю ў край по-
шчы — пано са словамі, якія з
асаблівай гордасцю абавячваюць
сёння савецкія людзі: «Партыя —
наша сіла. Партыя — наша слава.
Партыя — наш гонар».

Як вельічы запеву да гімна міру
і прамышлячага лаўнаа халодна.
На вельікіх сцягах затылі савецкаа
шляху — галы, адзначаючы прагра-
мамі Камуністычнай партыі.

Полыхам малодасці павялае са
старажытнай плошчы, калі яна
ўпрыгожывалася яркімі рэдамі
спартсменаў. Некалыкі чоткіх
мазачных перастраенняў — ра-
ды спартсменаў з чырвонымі
вышпеламі заміраюць на імгнен-
нае, утарываючы слова «ЛЕНІН».

Шарангі фізікультурнікаў нібы
затараюцца тысячамі зорак. Над
імі зрывае бэнгальскі агнь. Ча-
рада дзяцей, якіх астравок кветак,
аддзяляецца ад спартсменаў.
Дзеці накіроўваюцца да Маўзалея
з букетамі ў руках. Усхвалява-
ныя, падбягаючы яны да трыбун,
падмаюцца нааерх, падносяць
кветкі кіраўнікам партыі і ўрада.
Гэта — ад усеа савецкай шчаслі-
вай дзяцінцы.

Адразу дзеячы калон-патокаў
ўсенароднага шчыта ўпаўзаюць на
Красную плошчы. Наперадзе
зводныя атрад сінгаіносаў.

Праменні ўзыходзячаа сонца,
і на іх фоне вельікая раскрытая
каліна — Праграма КПСС, якую людзі
назвалі камуністычным мані-
фестам нашай эпохі. Яе сімвалі-
зм малюнае над кожнай калон-
най, яе святло ў кожным сэрцы.
Угледваюцца ў лічбы грандыёзных
планаў, вы бышам яшчэ раз пе-
рачытваецца найвялікшы дакумент
стагоддзя.

Прыгальмую сілу ва ўсім
свеце набылі намечаныя савецкімі
людзьмі рубяжы будучых здзя-
йсненняў. Яны палымнеюць над
калонамі гордымі словамі: «Самы
кароткі ў свеце рабочы дзень»,
«Кожнай сям'і добраўпарадкава-
ную кватэру», «Рэальныя даходы
савецкіх людзей узрасцуюць у
3,5 разы».

Ідзе працоўная гвардыя — ка-
лектыў праслаўленага завода «Ды-
нама». У такі ж дзень светлага
свята 7 лістапада 1921 года да ды-
намаўцаў прыехаў Ільіч, каб па-
гаварыць з рабочымі, парадзіць, як
лепш рухаць электрыфікацыю. На
усё жыццё запалі тды словы пра-
вадыра ў сэрцах тых, хто чуў яго.
А тыхі шчыслівых і дагэту ў
нашым заводзе. Сёння яны ў ка-
стрычніцкіх калонах.

Нас у сталіні 300 тысяч — ра-
партуюць малатнікі, крапушчыкі,
кі, рабочыя домабудаўнічых кам-
бінатаў. Які горад свету можа на-

зваць такую лічбу! 120 тысяч кватэ-
раў для масквітоў у гэтым годзе —
гэта адна будаўнічкая на заклік
партыі: «Усё ў імя чалавека, для
шчасця чалавека».

Вельізарны разлічаны кошы ні-
бы толькі што выйшаў з цэхаў за-
вала «Серп і молат». На ім —
лакаціны расказ аб падарунку
44-му Кастрычніку — аб тысячых
тон металу звыш плана. А вось
гаспадары заводу, які ідзе цяпер
наперадзе многіх станкабудаўніч-
ых прадпрыемстваў Амерыкі і
Еўропы — чырвоная прадарыца. Іх
важкі рапарт Кастрычніку — дзе-
сяці станкоў звыш плана і сярэд
іх — самы папулярны ў свеце ста-
ноч «ІК-62».

Багаце прадуктаў для наро-
да — такая недалёкая будучыня.
У руках дэманстрантаў малюнаа
залатыстай пачаткаў, каласоў пшэ-
ны. У будучае дваццацігоддзя
краіна даадыла вытворчасці збож-
жа да 18—19 мільярдў пулоў і
маса — да 30—32 мільярдў тон.
І гэта будзе зроблена! Парукай
таму рашучасці і нашай партыі і
ўсёа народа, народа — аслаа.

Сёння шляхі да сэрца Масквы —
Краснай плошчы вядуць праз
Прысесті Маркса. І кожны бачыць
у гэтым выражэнню прыкмету се-
летняга Кастрычніка. Партыя ўра-
чыста абавіла: «Ішчырае па-
каленне савецкіх людзей будзе
жыць пры камунізме». У гэтых
словах Праграмы КПСС — жывы
Маркс, жывы Ленін.

Далёка відань транспарант, які
існуе вучоныя. На ім напісана:
«Тахараэне космасу — трымф са-
вецкаа чалавека, яго энэргіі, волі,
розуму». Але не толькі трымфаль-
нымі падаётамі ў космас ганарыцца
нашы вучоныя, інжынеры, тэхнікі.
Прызначане ўсёа сету атрымалі
дасягненні савецкіх фізікаў, якія
адкрылі новыя магчымасці міра-
га выкарыстання ядзернай энэргіі,
білагаў і хімікаў, якія вядуць
істотную барацьбу за здароўе і
даагалецка чалавека, за высо-
кую ўрадажынаа плыві.

«Партыі — Слава», «Праграму
выканам!» — Кастрычніцкі шэер
існуе гэтыя, ідуць ад сэрца, словы
да Маўзалея. Ад трыбун бачыць
яго трыбун лічбы нааустроа здравіа:
«Савецкаму народу Слава!» зва-
сца, ад ашаных усхваляюцца
шора сінгаў і ўзняты ўверх кулакі
дэманстрантаў зліліся ў мошным
поіску рух. Камунізм будзе!
ўпаўзае гавараць савецкія людзі.

«Мір і Камунізм». Гэтыя сло-
вы ўжо сталі сінонімамі ў слоўні-
ку гісторыі. І планета, наастроена
сёння на хвалю Краснай пло-
шчы, прымае нахатнікі заклік ка-
муністаў: «Мір народам!».

«Народы ўсіх краін! Вы —
рашочая сіла ў барацьбе за мір!
Будзьце плыняй, выкрываеце не-
перыялістычны падпалышчыкаў
ваіны — ворагаў чалавечай зма-
гаісцы за ўсёагульнае і поўнае
разабраенне!» Гэты заклік ЦК
КПСС матаварава паўтараецца
над святочнымі калонамі дэма-
странтаў.

Як не ганарыцца саброчкім
яданнем флагоў сацыялістычных
краін, што прыплываюць па Крас-
най плошчы. Так, у гэты дзень на-
роды краін сацыялістычнага лагэ-
ра асабліва адчуваюць локаць
адзінаа аднаа. Савецкія людзі ў гэ-
ты святочны дзень перадаюць га-
рачае прывітанне сваім братам —
працоўным сацыялістычных краін.

Сёння з сэрца нашай краіны
ісцяца палымнае прывітанне
народам, якія парвалі ланцугі ка-
лаіналізму і амагуюцца за свабоду.
Савецкія людзі гораа вітаюць
гераічна народ Кубы, які будзе
новае жыццё.

Калі дэманстрацыя падыхоаіла
ужо к канцу, на трыбуну Маўза-
лея падняліся кубініцы піянера.
М. С. Хрушчю па-башкоўску су-
стракае дзяцей. Масквічы пазналі
іх па форменным безгата. Многа
цёплых слоў і саброчкіх прыві-
таньняў атрымалі ў гэты дзень
кожныя кубініцы.

Вельічная і ўрачыстая кардына
ўсенароднага свята. Тэсячы тран-
спарантаў, пано, сінгаў увабралі
ў свеце ўсёа радугу колераў, тысячы
сінгаў б'юцца як адно — жы-
вое ўвешчленне адзінаа партыі
і народа.

Мінск. 7 лістапада

Парад і дэманстрацыя працоўных у Мінску

Якая прыгожая сталіца Белару-
сі ў святочным убранні! Строгая
лава Цэнтральнай плошчы расказ-
вае аб гіганцкім шляху, прай-
дзеным партыяй і народам за 44
гады, і над усім — асяняючы ча-
лавецтву шлях да камунізма —
вобраз Леніна, чый светлы геній,
чый імя будзе жыць вечно.

Усё гатова да парадка. На тры-
бунах — члены Цэнтральнага Ка-
мітэта КПБ, дэлегаты Вярхоўнага
Савета СССР і Вярхоўнага Са-
вета БССР, героі Савецкага Саюза і
героі сацыялістычнай працы, нава-
тары прамысловых прадпрыемств
і будоўляў, дзеячы навуцы, лі-
таратуры і мастацтва, афіцеры і
генералы Савецкай Арміі.

На цэнтральную трыбуну павы-
шаюцца кандыдаты ў члены Пра-
дзілчана ЦК КПСС, першы сакратар
ЦК Кампартыі Беларусі К. Т. Ма-
ураў, старшыня Савета міністраў
БССР Ц. Я. Кісялёў, старшыня
прадзілчана Вярхоўнага Савета
БССР В. І. Казлоў, сакратары ЦК
КПБ Ф. А. Сурганав, П. М. Ма-
шарав, В. Ф. Шаўра, Д. Ф. Філі-
монаў, намеснікі старшыні Савета
Міністраў БССР І. Ф. Клімаў,
А. І. Золат, старшыня Рэспублі-
канскага савета прафсаюзаў І. М.
Макараў, першы сакратар Мінска-
га абкома КПБ С. О. Прыцвіцкі,
загадчык аддзела партыйных орга-
наў ЦК КПБ С. А. Платоў, першы
сакратар ЦК ЛКСМБ
Л. Г. Макімаў.

На плошчы выязджае на акры-
тні аўтамабілі камандуючы войс-
камі Беларускай ваеннай акругі
генерал арміі В. А. Пянькоўскі.
Ён прымае рапарт камандуючага
парадам генерал-палкоўніка А. С.

Бурдзёйнага. Пачынаецца аб'езд
войск. Камандуючы ві

Мінская тэлевідыя за даволі кароткі час заапада паказіш нямала разнастайных па жанрах музычных перадач. Тэлегледцаў маглі пазнаёміцца з выканаўчым майстрам розных музычных калектываў і салістаў, паслухаць канцэрты-нарысы аб многіх кампазітарах і выканаўцах, дзедаціца, над чым прапуюць стварэнні беларускай музыкі і лепшых артыстычных сілы нашай рэспублікі. Сталі рэгулярнымі канцэрты па завуках, выступленні выдатных майстроў музычнага мастацтва, лепшых калектываў мастацкай самадзейнасці, эстрадных канцэрты.

У дні, коли все савецькі народ рхтываюць свае працоўныя падарункі з'яду будаўніцтву камунізму, ваяцкі творчы ўадам панаваў у беларускіх музычных калектывах. Кожны з іх імкнуўся павысіць сваё выканацтва майстэрства, развучыць новыя творы, прысвечаныя з'яду, стварыць цікавыя праграмы. Тэледавачы чакалі мастацкіх нарысав дз новых праграм; творчый дадзек Тэатру оперы і балета, симфонічнага аркестра БССР, Народнага ансамбля песні і танца, Акадэміяй харавой капэлы БССР, Беларускага народнага аркестра яшчэ адна гадзіна знала, чым лепшым рэпертуар тэатру падпублікі. Некаторыя тэатры паставілі па тры-чатыры арыянальныя спектаклі «Явоніа» на арбіце А. Макавіча, «Любоў, Надзея, Вера»... П. Васілеўскага — Тэатр імя Янкі Купалы; «Выгнанне баўляніц» І. Шамякіна, «Твой светлы сонца» А. Маўзона, «Згублены сын» П. Данілава, «Справа і жэніца» А. Гудковіча і Ф. Козубскай, ісцэнэроўка «Крыніца па раману І. Шамякіна» — Тэатр імя Якуба Коласа; «На хвалі

Д. НИКАЛАЕВ.

Усёй істотай удю-
кольных свет, у нола
расквутага чалавека
раскрылася небана-
тыны фізічнага і ду-
хавнага, паэт улаўніў
перад; ён выразае ба
маладой крайняй С
дэйла зара ленінскай
ўсеагульнага шчасця
Магутны рытм ствар
цацкам захаванне ма
яго на напісанне ма
наў з выразным ад
рычнай эпохі, бурні
люччых падзей.

Для творчій біографії Міхаїла Чарота характерний перехід від елементів суур'яльності і неакресованих патетичних малюнків до живих і ярок, емоційно-напругових образів, які адекватно відбили його у верхах другої половини 20-х років надзвичайно потужно адекватуючи у паста мати-визначення, які неубавно становлять його демініуючу... — гэта ўспераможная сіла абуджэння ўспала-

У творчх рэтым ёсць даволі выразны адбітак пазізі рэвалюцыйнай малодасці, пазізі, якая не толькі змястам, але і формам паказвае/валя глыбінныя зрухі ў грамадзкім і палітычным жыцці краіны. Мастак смела ўводзіў новыя рытмы і інтанацыі, арыгінальны лексічны зарэгуток і — што вельмі характэрна — элементы трыбунай публіцыстычнасці. Ён рашуа адыхоўваць ад старых «традыцыйных» абразцаў, пры дапамозе якіх іншы раз выказваў сваё «мысленне і плач» і «чужыя»

Пэст жэш жыццём сваго на-
да, яго марамі! і спадзяванням
быў да апошніх дзён аддан-
скіям славай Комуністыч-
партыі. Яскравым спяўджан-
гатага могучы быў слонам
Чарота, выказаны ім на ад-
сустрач чытачамі ў Мяд-
зельскім горадзе ў 1948 г.
нават партыя сваю душу, а калі
даў бачу перад сабою мурлы ма-
рышкі зображ. Партыі, якая на-
няе мяне, вучыць мудрасці!
стаітка слава, дае мне сілы
рамагата пажаксці і іціў ў на-
маім народам. Забэспіў я ма-
сэрцы жыве і будаўніцкія мінус-
нянявісць да неабоізната мінус

Секція драматургів гзтими днями саралася на свой сход, каб обмеркава новыя спектаклі, наставленія па арыгінальных п'есах.

Даклад пра новыя спектаклі рабіў А. Маўзон. Ён адзначыў, што беларускія драматычныя тэатры павінны пераважна ставіць больш актыўна, таму значна пачаўшыся рэпертуар тэатраў рэспублікі. Некаторыя тэатры паставілі па тры-чатыры арыгінальныя спектаклі «Лявоніха на арбіі» А. Максіма, «Любоў, Надзея, Мера», — П. Васілеўскага — Тэатр юнага асобы Янкі Купалы; «Выгнанне блудніцы» І. Шамякіна, «Твой светлы шлях» А. Маўзона, «Згубленыя ішчэ» П. Дзіпавіла, «Справа не вышчэ» А. Гудковіча і Ф. Каласова, ісцінізнароўка «Крыніца» раману І. Шамякіна — Тэатр юнага Язуба Коласа; «На хвалях

Серабранкі» І. Козела — Тэатр юнага гледача; «Выгнанне блудніцы» — Рукі тэатр БССР; «Калючая ружа» Ю. Семіна (аўтар лібрэта А. Вячэла), «Белы Марш» Я. Глебава (аўтар лібрэта Я. Рамановіч) — Тэатр оперы і балета і інш.

Дакладчык прааналізаваў м'ягія з пастановак.

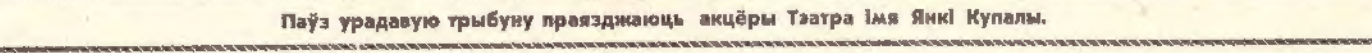
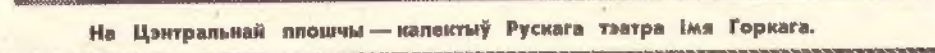
У спрэчках выступілі маскія гасці — драматыкі А. Сіска і І. Купрыняў. Яны таксама адзначылі высокую творчую тэатрышчэ беларускіх драматычных ісправі п'есах значна ўдзялілі рэпертуар тэатраў рэспублікі.

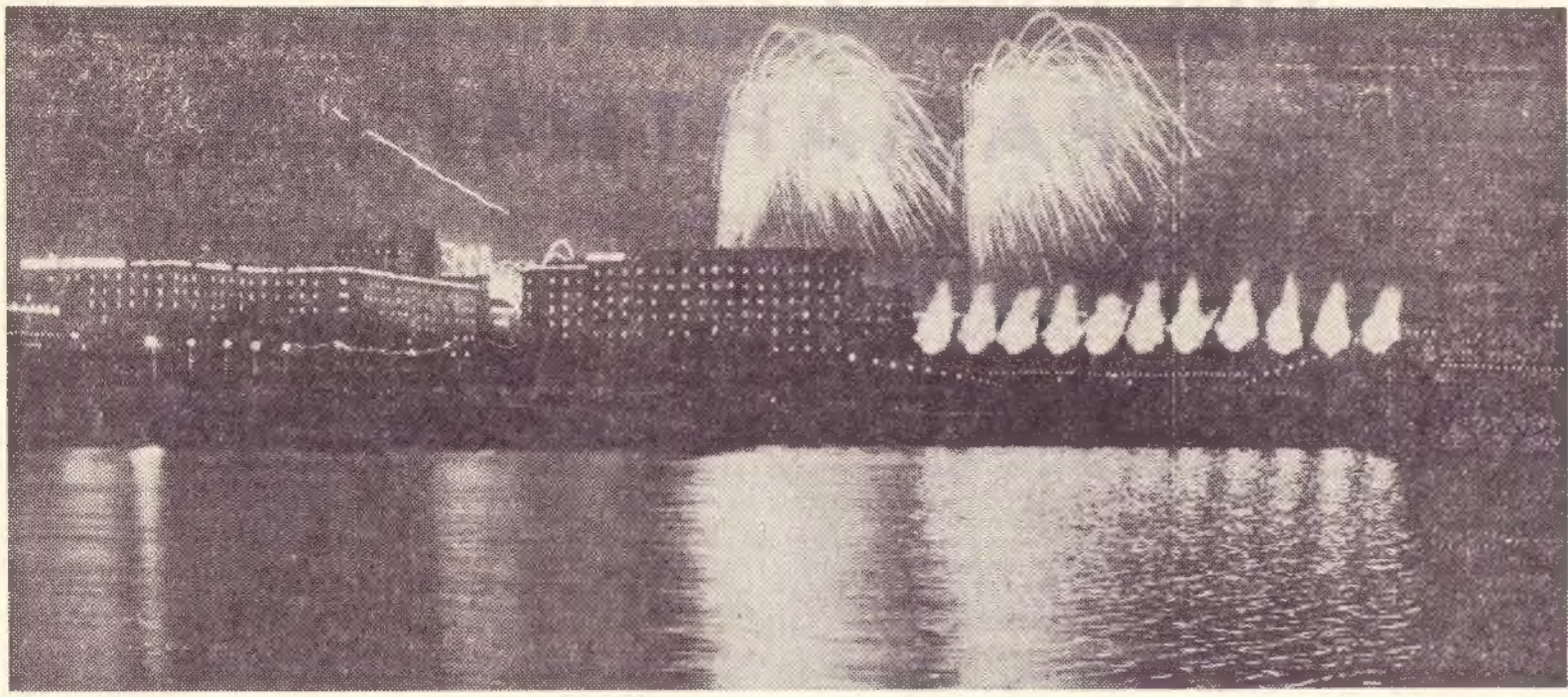
На сходзе выступілі драматыкі А. Кучар, А. Вячэла, П. Васілеўскі, А. Максімак, крытыкі В. Радзюкі і Г. Колас, рэжысёры В. Бялін.

ЗА

на урадавую трыбуну праязджаюць акцёры Тэатра імя Янкі Купалы.

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВО
10 листопада 1961 года.

ЗАМЕСТ АПОВЕСЦІ

(Заканчэнне. Пачатак на 3-й стар.)

гэтага не змяняецца. Ён накіроўваецца ў райвыканком пасля ў райком партыі, яму абяцаюць разабрацца. Праходзіць нейкі час, Юстрат Сяргеевіч зноў ідзе на станицю і бачыць усё той жа малюнак: пад адкрытым небам вялікая каштоўная топка для нацельных, на дверы станицыя склада зарастаюць бур'янамі камбаны і іншыя сельгасмашыны. «Як жа так? — абурэцца Юстрат Сяргеевіч. — Калі гэтыя топки і машыны не патрэбны ў раёне, дык навошта іх сюды прывезлі? Калі ж патрэбны, чаму не выкарыстоўваюць?»

У палкоўніка ў адстаўцы ёсць вопыт ваенскага, ён бярэцца за пярэ. Спачатку піша ў раённую газету, у не дапамагае. Піша ў рэспубліканскую — адна раз, другі, трэці, Тэхніку, нарэшце, прыбіраюць да рук...

Так, у жыцці ёсць больш важныя справы, чым уласны дом. Якія? Паглядзіце, зусім шчыра горкае дзіця, а не вучыцца, прадае на рынку семкі. Хіба гэта парадокс? Юстрат Сяргеевіч адважыўся дзючынку ў бок, пытаецца асцярожна, каб не спалохаваць, як я імя, дзе і з кім жыве. Потым бярэ дзючынку за руку, ідзе да яе дамоў.

Аказваецца, што маладая — сёра, жыве са сваёй бабуляй. А бабуля не хоча нікуды адлучыцца ад сябе ўнуку, не дазваляе выйсці. Юстрат Сяргеевіч адважыўся ідзе ў гарадзішча, зноў у райад, асабіста гутарыць з дырэктарам школы-інтэрната. Настойліва ўсёды паўтарае: «Дзючынка павінна вучыцца! Хто з яе вырасце, калі яна будзе з такога ўзросту прадаваць семкі на рынку?» Давідае не ведаю, чым скончылася гэтая гісторыя, але тым не менш упэўнены, што калі да яе меў даходжанне Гарбатаў, значыць, справа ўладжана, даведзена да канца.

У гісторыі з машынамі, якая адбылася каля чатырох год назад і якую сёння чытаюць у дзючынкаў у Рагачоў, у гісторыі з дзючынкай, якая адбылася ў Юстрата Сяргеевіча з яго чалавечасцю, адналіцца грамадскаму абавязку, непрымыслимому да недахопаў, вялікіх і малых, да ўсялякіх агульнасцей.

Уявіце сабе такі малюнак. Па вуліцы гарадзішча ідзе чалавек. І хопіць не толькі не старыны гаравата, а і зусім не службовага асоба, яго асноўны клопат — жыццё гарадзішча, грамадскае інтарсас. У лексіоне гэтага чалавека адсутнічае фраза: «Не мая справа». Ён ні на хвілінку не сумняваецца, што за ўсё адказвае. Літаральна за ўсё — за грамадскі парадокс у гарадзішчы і за работу аўтаматэаўнага гуртка ў Даме піянеру, за адпачынак моладзі і за захаванне кожнага друцка, за абавязанне пільна і на беразе ракі і за барацьбу з бракерамі, за работу ўніверсітэта культуры і за выхаванне дзяцей у беларускай сярэдняй школе, за аздзеянне днара камунальнага дома і нават вусне за лёс галубоў, — словам, за ўсё. Гэты чалавек — Юстрат Сяргеевіч Гарбатаў.

Шкада перапісваць тое, што робіць Юстрат Сяргеевіч для агульнай справы, для людзей. У яго заўсёды безліч грамадскіх даручэнняў, яго выбіраюць у розныя камітэты, саветы, камісіі. І ён на дзіва лёгка ідзе ў гэты поўны «выкладкай». Ніхто ні разу не чуў, каб Гарбатаў паскардзіўся, што яму цяжка, каб ён адкажваўся ад якога-небудзь даручэння ці проста не выканаў яго, як гэта ўмеюць рабіць іншыя. На-

адварот, ён задаволены і яшчэ больш жывае, калі яму давяраюць новую справу. Кожнае грамадскае даручэнне для яго — адна жадаемая магчымасць быць карысным.

Мне даводзілася сутыкацца з Гарбатавым па работе ў раённым штабе добраахвотных народных дружын. Трэба было бачыць, з якім запалам узяўся Юстрат Сяргеевіч як член штаба за новае даручэнне. Пакойчык, адведзены пад штаб, быў вельмі няўтульным. Гарбатаў сам абсталяваў яго, напісаво, прыбавіў плакаты і лозунгі. Потым не ладзілася справа з дзюжарствам, то іншы раз не з'яўляліся дружнынікі, то члены штаба забываліся пра свае абавязкі. Юстрат Сяргеевіч турбаваўся, перажываў: «Як жа так, гэта ж павінна быць важная справа, а да яе так абмякава стаяць». Ён ішоў да начальніка штаба, асабіста цікавіўся, як выконваецца графік дзюжарства. Сам жа Юстрат Сяргеевіч быў прыкладам для ўсіх чалавек. Калі пагартваў журналы дзюжарства па штаб і перагледаў запісы, зробленыя круглым акуртаным почыркам Гарбатава, то пераканваўся, як многа робіць гэты чалавек для таго, каб горад мог спакойна спаць, каб яго сон не трывожыў ні свіст хуліганя, ні хрыпала песня піяніцы.

Я ўжо расказаў пра выпадак з дзючынкай, якая прадавала на рынку семкі. Трэба сказаць, што Юстрат Сяргеевіч наогул вялікі друг дзіцяці. І справа тут не толькі ў тым, што ён з'яўляецца намеснікам старшын райсавета савета піянерскай арганізацыі і многае робіць, каб піянерская работа была па-спраўдліваму. Колькі старшын і шэфіў прыкладае ён да таго, каб у горадзе адкрыліся гісторыя, літэратурны парк, каб была арганізавана выстаўка дзіцячых малюнкаў і г. д. Проста Юстрат Сяргеевіч любіць дзіцяці, хутка знаходзіць з імі агульную мову і агульную справу. Іншы раз нават хутчэй, чым з дарослымі. Гэта добра ведаюць дзеці, што жывуць у адным з ім доме. Дарчы, жыве Юстрат Сяргеевіч з жонкай у невялікай, амаль з аднаго пакойчыка, кватэры. «Што зробіш», — гаворыць ён, — не хопіць пакоя, што ж дзіцяці, ды і нам з Марыяй Абрамаўнай многа і не трэба. Праўда, калі прыязджаюць летам дзеці і хопіць не хопіць. Ну, ды нічога... Напэўна, усе школьнікі горада ведаюць Юстрата Сяргеевіча. Ён удаляецца ў падрыхтоўку і правядзенні піянерскіх эстафет, урачыстых ліней, збораў. Правадзіць на іх гутаркі. Мне запамінаўся такі эпізод. Юстрат Сяргеевіч вяртаецца з некай піянерскай урачыстасці з галашчым гурткам і на шыю (галашчуху зраў палымне жывіца становіцца якая). Ён забывае ўсміхаецца — расчуліца, відаць, вяртаюцца сустрача з малымі.

Для яго, як сапраўднага камуніста, што жыве не толькі сённяшнім днём, а і глядзіць уперёд, афарызм — «Дзеці — гэта будучыня» — мае сапраўды, жыццёвы змест. Што ж дзіцячы ў гэтай вяснянай вясняніцы з малымі, дык, вядома, якія патрэбны дарослым для гэтага якасці. У Юстрата Сяргеевіча яны ёсць, у прыватнасці, здольнасць радавацца і захапляцца. Наколькі яго турбуюць і абуряюць усялякія агітасцыі, настолькі радуе ёсць чыстае, светлае, высакароднае. Я памятаю, як быў рады Юстрат Сяргеевіч, калі ў гарадзе была арганізавана (не без яго, вядома, удзелу) выстаўка кветак. З самым шчырым захапленнем ён можа расказаць пра саборніцтва

юных авіямадэлістаў, пра тое, як растуць садовыя дрэвы, перасаджаныя ім разам з дзецымі з закладзенага імі ж плодагадавальніка, і пра многае іншае, што сапраўды заслужыла нашага захаплення.

І дзіця адна рыса, без якой, пэўна, партрэт майго героя быў бы няпоўны. Былае яшчэ так, што мы як быццам надраны выконваем сваю грамадскі абавязак, лічымся паважанымі людзьмі. А вось каб дапамагчы каму-небудзь проста па-чалавечаму, проста па-сёброўску, дык не: то рукі, бачыце, не даходзяць, то часу няма, то жадання не хопіць. І ўяўляю, як бы адчуваў сабе такі «чужы наогул» чалавек, калі б яму, замест звычайных анкет і лістоў, прапанавалі, напрыклад, анкету з такімі пытаннямі: «Ці многа ў вас сапраўдных сяброў?», «Ці можаце вы назваць некалькі чалавек, якіх дапамагалі ў жыцці, вылучылі з бяды?», «Ці пішучы вам лісты, у якіх бы выказвалася павага і ўдзячнасць?», «Калі так, то колькі такіх лістоў вы атрымліваеце?»

Думаю, што самому-таму давялося б пачуваць патыліну над такой анкетай. А вось Юстрату Сяргеевічу — не. На ўсё пытанні ён даў бы станоўчы адказ. Ён мог бы расказаць пра капітана дальняга плавання Шалве Таблікінічы, якому калісьці даў прытулак, дапамог наступіць у музычнае, а потым у мароходнае вучылішча. Тут жа ён мог бы ўспомніць і старшага механізаўтара Таганроўскага порта Васіля Гарбатава, якому таксама замяніў калісьці бацьку, даў сваё прозвішча. Васіль і капітан пішучы Юстрату Сяргеевічу цэлыя сыноўні лісты. Цэлыя лісты расказаў бы далей Юстрат Сяргеевіч, пішучы і з далёкай Сулюкты, дзе ён калісьці працаваў пасля грамадзянскай вайны. Не забываючы яго і дзючыта-сёброўкі, што жывуць цяпер у Краснаўска, якім ён дапамог знайсці дарогу ў жыцці пасля заканчэння сярэдняй школы...

Заканчаю свой кароткі (ён мог быць значна большым) расказ пра чалавека, пра якога трэба было пісаць пэўна або апавесць, і з непакоем думаю: ці не трэба было ўсё ж расказаць пра мінулае жыццё Юстрата Сяргеевіча Гарбатава? Ну, напрыклад, аб тым, як сын батрака Юстрат Гарбатаў, будучы яшчэ палеткам, атрымаў незвычайны ўрок сацыяльнай несправядлівасці. На яго ачах лаччынскі пан Вікоўскі забіў са сваёй новай дубалатоўкай рыбака Кузьму Гучыніна, што то, што той з'явіўся некалькі рыбін у панскім возе. Возера то па заласвай іроніі лёсу называлася Добрым.

Аб трагедыі на беразе возера Юстрат Сяргеевіч расказаў мне так, што і адрозна ўразае: ён нідзе і ніколі не забывае пра яе. Помніў ён той страшны ўрок і ў 1919 годзе, калі ўступіў добраахвотнікам у бузэнаўскі эскадрон, каб пайсці ў паход за новае жыццё, за новы свет, дзе «хто бы ні чым, той стане ўсім», дзе чалавек чалавек не воўк, а — друг і брат. Не забывае ён і тое мінулае і сёння, калі мара аб самым справядлівым жыцці становіцца якая. Ён забывае і, магчыма, таму так заўзят змагаецца з усім тым, што яшчэ засталася ад старога свету, і так націгнуў кладае кожны дзень сваю цагляную ў будынак таго сонечнага палаца, план якога ўжо заўважаны ў Крамлі і імя якому — камунізм.

Анатоль ВЯРЦІНСКІ.

Рагачоў.

Змяню спыткіху магутныя громы
і водгулле апала на прасторы,
Рознакалерным залатым агнём
Салют зацыміў мігненне зорак.

Паглядзіце, сябры...

Фотаздымак у мяне пад рукою якраз: паланіўшы стары Капенгаген, там, дзе выставіў мірны метал, з'явіліся прад ваічма павагі са славутым зоркам самозвал. Сорак тон, нібы сорак пушынак, носьць з грукатам — толькі дазвол.

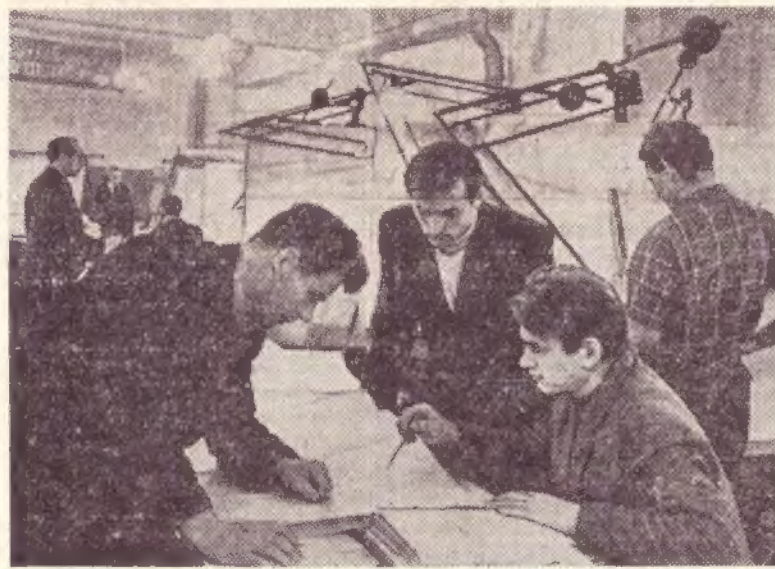
Як пыхта, аглядае машыну Геіры Форд, знакамты кароль. Захапленне і зайдрысць на сэрцы.

То аддзіце, то зноў пастаіце, паспрабуйце, ці моцныя дзверы, ды не можа ніяк адчыніць.

Так пісаў аб гэтай сустрэчы, якая сапраўды мела месца на выставі ў Капенгагене, Анатоль Вялічкін.

Было чаму зайдрысць Форду, глядзячы на магутнага беларускага «зубра»: такой машыны не было ў яго, сусветна-якомага аўтаматэаўнага караля. І ніяк не мог пагадзіцца стары жываголот, што зроблена яна не ў славутай Амерыцы, а ў Савецкай краіне, у «нейкай там» Беларусі.

Тры гады назад на ўсходзе гарадскога пасёлка Жоліна пачалі расці карпусы другога ў Беларусі аўтаматэаўнага завода. А ўжо праз год, у дні работы нечарговага XXI з'езда КПСС, тут былі сабраны першы 25-тонны самозвал. План першага года сімгоў быў выкананы дзятрмінова — 24 снежня 1959 года. 1960 год прынес новыя слаўныя перамогі.

Выварочасць магутных машын павялічылася ў 1,65 раза, быў асвоен выпуск «саракатоннікаў».

Сёння, сапартырачыма з дастойнай сустрэчу XXII з'езда Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, белазавуцкі дасягнулі яшчэ большых поспехаў. «Табе, партыя, наша праца, наш парыв!» Гэтым адзіным імкненнем жывуць калектывы маладога прадпрыемства.

У рапарце на імя XXII з'езда КПСС яны, беларускія аўтазаводцы, пісалі, што план дзевяці месяцаў па таварнай прадукцыі выканалі. Выпущана звыш плана некалькі 25-тонных самозвалаў. Выпускі іх павялічыліся ў параўнанні з 1958 годам у 3,5 разы. У машыну ўнесена больш 300 канструкцыйных змен. Да акрыцыі з'езда калектыв аўтазавода стварыў новую магутную машыну — «БелАЗ-540». Яе вага на 3,5 тоны менш «МАЗ-525». Які выпускаецца зараз, а грузавадчымнасць павялічана на дзве тоны. Максімальная скорасць новага беларускага самозвала — 53 кіламетры ў гадзіну, супярэць 30 кіламетраў у «МАЗ-525». Новая машына мае кароткую базу, паўаўтаматэаўна каробку перадач, арыгнальную пнеўма-гідралічную падвеску, яна кампактная і валодае высокім эксплуатацыйным якасцім. Канструкцыя новага самозвала дазваляе стварыць на яго базе цэлую серыю цяжкагрузных машын ад 27 да 110 тоны. Укараненне ў вытворчасць самазвалаў з такім дасягненнем з'яўляецца выдатным дасягненнем у галіне машынабудавання і экспануецца цяпер на Усесаюзнай выстаўцы дасягненняў народнай гаспадаркі ў Маскве. На яго магутным і прыгожым бамперы красуюцца літары: «БелАЗ».

Анатоль ВЯРЦІНСКІ.

Рагачоў.

Тут марыў пабываць Кабзар

За дваццаць пяць кіламетраў ад Слуцка раскінуўся невялікі пасёлак Рачкавічы — цэнтральнае сяло аднайменнага саўгаса. У пасёлку ёсць клуб, бібліятэка, школа, балычкі. Жывуць у Рачкавічах працаўнікі, сумленныя, шырыя людзі.

Да Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі на месцы існавання пасёлка быў маёнтак польскіх шляхціцаў Залескіх. Азін і іх, Браніслаў Залескі (1820—1880 гг.) быў не толькі таленавітым мастаком, літаратуразнаўцам і этнографам, але і актыўным грамадскім дзеячом. За сувязі з тайным рэвалюцыйным гуртком Браніслаў Залескі быў арыштаваны і ў 1846 годзе засланы радавым салдатам у Арэнбург. Тут ён у 1849 годзе пазнаёміўся з пасёлаваў з Тарасам Рыгоравічам Шаўчэнкам. Зблізіла іх не толькі адно і тое ж месца сямлі, але і аднолькавыя погляды на самазварожу, аднолькавыя асноўны да існуючага ладу і парадку, аб чым сведчаць дзёнінкія запісы ўкраінскага паэта і перапіска паміж ім і Залескім, якая працягвалася да канца 1859 года.

У 1856 годзе Браніслаў Залескі вярнуўся з сямлі і пасяліўся ў Рачкавічах. Адсюль, за трыццаць кіламетраў, ён усяляк падтрымліваў сувязь з Кабзарам. Тарас Рыгоравіч вельмі цаніў гэтую сяброўскую падтрымку. У адным з лістоў ён пісаў Браніславу Залескаму:

«Якое ж сябелюбае стварэнне чалавек наогул, а я ў прыватнасці! Ты з такім чыстым захапленнем (інакш і быць не можа) пішаў мне аб сваім звароце на мілую радзіму, а я... Прабач мяне, мой адзіны друг! Я ледзьве не заплакаў: зразумела, адлегласць не можа замяніць цябе, майго сапраўднага, выпрабаванага сябра, але без цябе ўсё ж я сірата круглы ў Арэнбургскім бязлюдным краі».

Лісты Тараса Рыгоравіча гавораць, што ён марыў прыехаць у госці да Браніслава Залескага, наведаць яго маёнтак Рачкавічы. «Ты пішаў, — гаворыцца ў адным з лістоў, — што, калі ты прыедзеш да іх стары прыцель твой, які любіць добрых і мілых дзяцей? Цалуй іх, мой адзіны сябра, і скажы ім, што сэрца мае даўно ўжо з імі і што сэрца я прыеду да іх хутка і пацалую іх так, як ты іх цяпер пацалуеш... Замест пецярбургскай чыгункі я выбіраю простую паштовую дарогу — самазварожу альбо віленскую і прыязджаю прама ў Рачкавічы».

З перапіскі Тараса Рыгоравіча і Браніслава Залескага відаць, што Шаўчэнка праяўляў вялікую цікавасць да быту і фальклору беларускага народа, вучаўся ў іх, Браніслаў Залескі спрыяў гэтай, старанна інфармуе Кабзара пра ўсё, бачыўнае культурнага жыцця беларускага народа. Шаўчэнка не даваўся пасля

звароту з сямлі наведаць Рачкавічы. Але перапіска з Б. Залескім, знаёмства з яго дапамоце з бытам і культурай беларускага народа зрабілі дабрачынны ўплыў на творчасць геналянага паэта...

Мінулым летам у саўгасе «Рачкавічы» працавала экспедыцыя Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору Акадэміі навук БССР, якая збрала матэрыялы аб сучасным побыце рабочых саўгаса. Супрацоўнікі экспедыцыі, між іншым, зацікавіліся, ці любіць працоўныя Рачкавіч песьняра ўкраінскага народа, ці ведаюць аб яго сабродстве з Браніславам Залескім. Адна пахылая жанчына сказала: «У нас у саўгасе ўсім вядома аб дружбе Шаўчэнка і пана Залескім. Памятаю, што гадоў сорак тую назад гаварылі нават, быццам Тарас Рыгоравіч прыезджаў у Рачкавічы...»

У кожнай хаце вам не толькі раскажучу пра Тараса Рыгоравіча, але і пакажучу яго кнігі. Вершы неўміручага Кабзара гучаць і на канцэртах мастацкай самадзейнасці, і ў школе, і ў доме рабачага. Не памыліўся Максім Рыльскі, калі пісаў: «Я веру, я ведаю, што Кабзар жыве не толькі ў сэрцах беларускіх паэтаў, працаў, драматургаў, гісторыкаў літаратуры, але і ў сэрцы ўсяго беларускага народа».

Ул. ІВАНОВ,
начальнік этнаграфічнай экспедыцыі АН БССР.

БЕЛАЗАУЦЫ

Мы зсталі членаў брыгады за некалькіх мінут да гудка. — За работу, сябры! — гаворыць Анатоль Нічыпар сваім таварышам Геннадзі Антанкевічу і Алесію Сінічэву.

Быць заўсёды намералізе, заўсёды ў пошуках, старацца сёння зрабіць больш, чым учора, — такімі думкамі жыве дружны калектыв белазавуцкай.

У аху дробных сэрэй, дзе ствараюцца магутныя саракатонны самозвалы, мы пазнаёміліся з двума маладымі хлопцамі, слесарамі-аборшчыкамі Уладзімірам Крывалапам і Пятром Гайдучэнкам.

Нашы лепшыя спецыялізатары і актыўныя грамадскія работнікі, — сказаў сакратар камітэта камсамола завода Віктар Казлоўскі.

Сапраўды, хлопцы ўнеслі на некалькіх машынах прайшоў на мадэрнізацыю «саракатоннікаў», Уладзімір — сакратар камсамольскай арганізацыі цеха, а Пятро — член заўкома.

Хлопцы аб нечым горача спрачаліся пад адкрытым небавам самозвала. Але хутка прыйшлі да агульнай згоды: паветраправод да шклоаццельніцкай тэрма ўдасканаліць. І верніцца, што гэта будзе зроблена, як былі зроблены імі заўвагі па рэканструкцыі сядла для пасажыра, мадэрнізацыя да механізма прымушовага пад'ёму кузава і інш.

Заканчыны яшчэ азіяны працоўны дзень. Члены брыгады па зборы каробак перамянілі перадач Віктара Скарахола, дазваляючы і сёння ёсць 125 працэнтаў нормы. Да гадзі носьці брыгада званне камуністычнай. Працуючы і жывуць тут сапраўды па-камуністычнаму. Высокая прадукцыйнасць працы, імяненне да ведаў, сяброўскае ўзаемадапамога, свядомая дысцыпліна, агульныя клопаты пра поспехі калектыву — вось што вызначае змест жыцця брыгады Віктара Скарахола. Добрымі справамі сустраўся яна XXII з'езд партыі.

Брыгада занята зборкай заліх мастой. Кожны член брыгады — актыўны спецыялізатар і выкахопнік. Усе вучацца: хто ў пачатковай эканамічнай школе, хто ў школе рабочай моладзі, хто ў тэхнікуме.

Тут жа, на галоўным канвееры, працуе і брыгада камуністычнай працы камітэта Анатоль Шыла. Брыгада занята зборкай заліх мастой. Кожны член брыгады — актыўны спецыялізатар і выкахопнік. Усе вучацца: хто ў пачатковай эканамічнай школе, хто ў школе рабочай моладзі, хто ў тэхнікуме.

Скончыўся працоўны дзень. Але наш расказ пра белазавуцкі будзе няпоўны, калі мы тут паставім кропку.

М. ГІЛЕВІЧ.

Фота Ул. КРУКА.

ЭСТАФЕТА КУЛЬТУРЫ

У Старобіне адбыўся фінал аднаго з маршрутаў раённай эстафеты культуры, прысвечанае XXII з'езду КПСС. Эстафету дасягалі ў раёны Дом культуры салігорцы. Лічылі і факты, якія прывялі ў сваім рапарце старшыня салігорскага гарпасялянавага Савета М. Герасімовіч — красавуючае свядчэнне поспехаў працоўных салігорскага калектыву нашай рэспублікі.

Тут пачалося будаўніцтва другога камбіната, у раёне вёскі Радкава. Да дня акрыцыі з'езда атрымана звыш плана дзевяць тысяч прцоўст тон сілікату.

Гарныя перавышэнні гадавы план шахтапраходні і працуюць у лілі 1962 года.

Лепшай змене, якую ўзначальвае Эдуард Яновіч, прысвоена высакое імя XXII з'езда КПСС.

Галоўны рэдактар Нічыпар ПАНКЕВІЧ.

Рэдакцыйная калегія: Заір АЗГОВ, Аляксандр БУТАКОВ, Кастусь ГУБАРЭВІЧ, Васіль ІВАШЫН, Аркадзь МАРЦІНОВІЧ (адказны сакратар), Пятро ПРЫХОДЗКА, Раман САБАЛЕНКА, (намеснік галоўнага рэдактара), Мікола ТКАЧОВ, Яна ШАРАХОВСКІ, Іван ШАЦІЛА, Рыгор ШІРМА.

Давяйце прайдзем вечарам па заводскім пасёлку. За два гадзі тут вырас сапраўдны індустрыяльны гарадок са шматлікамі дзіцячымі, магазінамі, сталавай, школай.

Вось кудымсы спяваецца група хлопцаў і дзяўчат. Падобна ім. Яны накіроўваюцца ў састы дзючароў будынак маладзёў ад праходной завода — філіял Мінскага аўтаматэаўнага тэхнікума. 114 чалавек — токары, слесары, рамонтнікі, кантраляры — набываюць тут веда, рыхтуюцца стаць тэхнікам-тэхнолагам па халоднай апрацоўцы металу і аўтаматэаўна-дзючытва.

Хлопцы і дзючыты вучацца старанна і «ядавычэй сур'ёзна. Упэўнена адказвае на занятках па тэорыі рэзання металу студэнтка 5-га курса токар механічнага цеха Зіна Казубовіч. Ёе ўважліва слухаюць сябры (здымак № 3).

А пачаў, на праспекце Дзяржынскага, там, дзе ўзвышаецца помнік Уладзіміру Ілічу, летасі вырас вельміны будынак — Палац культуры. Гэта — любімае месца алачачнікаў аўтазаводаў. Меша годзі мінула з тае пары, як Палац гаспаіна адчыніў свае дзверы, а жолціны ўжо ганарыцца сваёй заводскай самадзейнасцю. Больш 150 чалавек наведваюць харавы, танцавальны і драматычны калектывы. А мужчанскі і жаночы вакальныя актывы? А аркестр?

Зубята тэацуюць беларускія дзючыты імяліваю беларускую полкулі (здымак № 4).

Над Жоліна апускаецца ноч. Гардак заснуў, адначасна. Заўтра — новы рабочы дзень, дзень новых працоўных поспехаў і перамог.

А завод не спіць. Па-ранейшаму тут успыхваюць вокны пад аспіральнымі іскрамі электразапаркі, натужна гудуць магутныя станкі-стружуга, вухаюць вельміраўныя каваль-прэсы.

З варот галоўнага канвеера павольна выхадзіць новы самозвал. І ўсё роўна, дзе ён будзе працаваць — ці на берагах пакароннай Ангара або ў кар'ерах Сакалоўска-Сарбайскага камбіната, ці на зямлі гераічнай Кубы або ў пясках Асуана — ён павіне па свеце славу нашых харошых людзей, славу белазавуцкай, тонар белазавуцкай.

М. ГІЛЕВІЧ.

Фота Ул. КРУКА.

СУСТРЭНУЦА Выхаванцы кансерваторыі

Беларуская дзяржаўная кансерваторыя за апошнія гады падрыхтавала нямала зольных дырыжораў-хармаістраў, якія цяпер паспяхова працуюць выкладчыкамі ў музычных вучылішчах рэспублікі, кіруюць спецыяльнымі і самадзейнымі хорами. Выпускнікі нашай кансерваторыі А. Чопыч выкладае ў Гродзенскаму музычна-педагагічным вучылішчы і разам з гэтым узначальвае гарадскі ансамбль песні і танца. Нашых выхаванцаў А. Лукомскі загадвае дырыжорска-харавым аддзяленнем Гомельска